

Hemþirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeði (HÖBCÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemþirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeði (HÖBCÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22906>

Özet

Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeği, hemşirelik öğrencilerinin algıladıkları strese karşı verdikleri biyolojik, psikolojik ve sosyal tepkileri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Hemşirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeği (HÖBCÖ), orijinal ölçeğin Türkçe kültürüne uyarlanması çalışması sonucunda elde edilmiştir. Bu uyarlama çalışması, öğrencilerin stresle başa çıkma davranışları ve stresin yol açtığı çok boyutlu tepkileri değerlendirilmede güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Ölçek, toplam 21 maddeden ve üç temel alt boyuttan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik öğrencileri, biyo-psiko-sosyal cevap, algılanan stres, uyarılma, psikiyatri hemşireliği, güvenirlilik, geçerlilik.

Yazarlar

Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F., Akkuş, D.

Amaç

Hemşirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeği'nin (HÖBCÖ) temel amacı, hemşirelik eğitimi alan bireylerin akademik ve klinik uygulamalarında karşılaştıkları stres faktörlerine karşı gösterdikleri çok boyutlu tepkileri sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, stresin sadece psikolojik ya da fiziksel değil, aynı zamanda sosyal davranışları da etkileyen bütüncül bir biyo-psiko-sosyal süreç olduğunu temel alarak geliştirilmiştir.

Ölçek, adaptasyon çalışması ile Türk kültürüne kazandırılmış olup, hemşirelik öğrencilerinin stres düzeylerini ve bu stresin doğrudan vurum etkilerini belirleyerek, öğrencilere yönelik koruyucu ruh sağlığı programlarının ve stres yönetimi eğitimlerinin planlanmasına bilimsel bir temel sağlamayı amaçlamaktadır.

Yapı

HÖBCÖ, bireyin strese verdiği tepkilerin biyo-psiko-sosyal model çerçevesinde değerlendirilmesine odaklanmıştır. Bu yapı, stresin yol açtığı belirtileri üç ana kategoride incelemektedir: Fiziksel belirtiler, duygusal belirtiler ve sosyal davranış belirtileri. Bu alt boyutlar, stresin bireyin genel iyeliği üzerindeki karmaşık etkilerini kapsamlı bir şekilde yansıtmaktadır.

Ölçekteki maddeler, öğrencilerin strese başlı olarak yaşadıkları somatik şikayetlerden (fiziksel),

duygu durum değikliklerine (duygusal) ve kişilerarası ilişkilerdeki zorluklara (sosyal) kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu üç boyutlu yapı, hemşirelik örencilerinin stres tepkilerini bütüncül bir bakış açısıyla analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla yapılan analizlerde istatistiksel olarak güçlü sonuçlar elde edilmiştir. Faktör analizi ön koşullarından biri olan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı, Hemşirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeği için **0.93** olarak belirlenmiştir. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, verilerin çok değişkenli normal dağılıma uygunluğunu test eden Bartlett testi sonuçları, ki-kare değerinin anlamlı olduğunu göstermiştir ($p < 0.001$). Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliğinin yüksek olduğunu ve faktörleştirme işleminin mantıklı olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı kullanılmıştır. Algılanan biyo-psiko-sosyal cevap ölçeği için hesaplanan Cronbach's Alfa değerleri **0.67 ile 0.93** arasında değişen geniş bir aralıkta yer almıştır.

Bu aralık, ölçeğin genel olarak yüksek bir iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle 0.93 gibi yüksek bir alfa değeri, ölçeğin bazı alt boyutları ya da genel puanını mükemmel düzeyde güvenilir olduğunu işaret ederken, 0.67 alt sınırı da kabul edilebilir düzeyde güvenilirliği temsil etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin hem genel stres tepkisini hem de spesifik alt boyutlardaki tepkileri tutarlı bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışması sonucunda HÖBCÖ, orijinal yapıya uygun olarak üç temel alt boyutta toplanan toplam **21 maddeden** oluşmaktadır. Bu faktör yapı, örencilerin strese verdikleri tepkilerin doğasını net bir şekilde ayrıtırmaktadır.

Ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları aşağıdaki gibidir:

Sosyal Davranış Belirtileri: 6 madde

Duygusal Belirtiler: 7 madde

Fiziksel Belirtiler: 8 madde

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Hemşirelik Öğrencileri

Yaş Grubu: Üniversite düzeyindeki genç yetişkinler

Popülasyon Detayları: Hemşirelik fakülteleri veya yüksekokullarında öğrenim görmekte olan lisans öğrencileri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak derecelendirme yapılmaktadır. Derecelendirme sistemi şu şekildedir: 4=Her zaman yaşıyorum - 0=Asla yaşamam.

Anahtar Kelimeler

Cronbach's Alfa, KMO, Likert derecelendirme, stres tepkisi, sosyal davranışlar, duygusal belirtiler, fiziksel belirtiler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Aysel Karaca

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil

Kurum E-posta Adresleri: ayselkaraca@yahoo.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değil

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Uyarlama Yılı: 2015

Çinler ve Ücret: Ölçeğin kullanım izni ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Aysel Karaca ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makalenin bağlantısı aşağıda sunulmuştur: journalagent.com

Makalenin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: hemsirelik-ogrencileri-icin-biyo-psiko-sosyal-

[cevap-olcegi-hobco-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Karaca, A., Yıldırım, N., Ankaralı, H., Açıkgöz, F. ve Akkuş, D. (2015). Hemşirelik Örencileri için Algılanan Stres, Biyo-Psiko-Sosyal Cevap ve Stresle Başetme Davranışları Ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 15-25.

Hemşirelik Örencileri için Biyo-Psiko-Sosyal Cevap Ölçeği (HÖBCÖ)

Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek, toplamda 3 alt boyut ve 21 madde içermektedir. Derecelendirme 5'li Likert tipindedir (4=Her zaman yaşıyorum - 0=Asla yaşamam).

Sosyal davranış belirtileri (6 m): Son zamanlarda gergin ve sinirliyim.

Duygusal belirtiler (7 m): Sıklıkla baş dönmesi hissedirim.

Fiziksel belirtiler (8 m): Eskisi gibi çalışmıyorum.